

VERENIGING VOOR LATIJNSE LITURGIE

Secretariaat van de vereniging: Rijnsburgerweg 26, Leiden

Postrekening van de vereniging: no. 79 21 05

BULLETIN No. 1

FEBRUARI 1968

Uit de inhoud:

Ten geleide	pag. 2
(ontwerp-) Beginselverklaring	pag. 4
Ledenvergadering	pag. 5
Werkwijze in afdelingen	pag. 6 — 7
Interpretatie Romeinse Canon	pag. 9

van de redactie

Enig ongeduld bij degenen die na de algemene vergadering van 18 november 1967 uitzagen naar het toegezegde bulletin, is zeer begrijpelijk. De redactieleden betreuren dan ook het lange uitblijven daarvan; echter zonder schuldgevoel; immers, het verzamelen van voor de leden bruikbare gegevens bleek zeer tijdrovend. De redactie is verheugd dat, mede als vrucht van intens beraad met het dagelijks bestuur, thans het eerste bulletin kan worden uitgegeven.

Ten geleide

De Vereniging voor Latijnse Liturgie is opgericht als een werkgezelschap, niet als een discussiegroep of gesprekscentrum, niet als een pressiegroep. Het werk, dat wij op ons hebben genomen is het Opus Dei. Het is in overeenstemming met dit karakter, dat het orgaan van de vereniging een blaadje — geen blad, nog minder een tijdschrift — mag zijn, waarin worden opgenomen mededelingen omtrent tijd en plaats van latijnse liturgieën, plaatselijke contactpersonen, uitgangspunten, doelstellingen, werkwijzen en verdere informatie. Artikelen en beschouwingen dienen te worden vermeden en verslagen van vergaderingen, correspondentie en wat dies meer zij, zullen moeten worden beperkt tot datgene wat wij in de vereniging wensen over te nemen.

Hetgeen thans voor U ligt is een proeve van een dergelijk blad. Wij pretenderen geenszins hiermede de juiste of definitieve vorm te hebben gevonden. Het uitgeven van het bulletin is dan ook geen doel op zichzelf. Wat de vereniging waard is, zal moeten blijken uit haar daden, meer dan uit haar bladen. Ofschoon het vreugdevolle werk op verschillende plaatsen al is begonnen, is het nog veel te vroeg om over die daden iets te zeggen.

Wij beseffen zeer goed, dat ons gevaren dreigen, waarvan de externe, in de vorm van tegenwerking en vijandigheid, misschien niet de ergste zijn. Intern moeten wij waken tegen een geest van krampachtige behoudendheid, waarbij het niet meer gaat om de liturgie, om de eredienst aan God dus, doch om het tegengaan van veranderingen als zodanig.

Zeker zal men plaatselijk wel eens in deze en dergelijke valstrikken verward raken. Om dat zoveel mogelijk te vermijden, moeten wij ons van het vertrekpunt af realiseren, dat het werk van de vereniging nooit een randverschijnsel mag worden, doch moet worden verricht in het hart van de Rooms-Katholieke Kerk. Dit sluit uit, dat wij zouden gaan optornen tegen besluiten, die de Kerk heeft genomen, als bijv. het toelaten van de volkstaal. Het houdt echter tevens in dat wij bijvoorbeeld door het gregoriaans uit te voeren als het verklankte gebed, in de Kerk zullen moeten duidelijk maken, dat er geen muziekvorm in de liturgie is, die voor hen, die het horen kunnen, meer expressief is dan juist het gregoriaans.

Ik twijfel er geen moment aan dat, wanneer wij van een zuivere instelling uitgaan, die uitsluitend op de glorie van God is gericht, het werk bijzonder veel vreugde zal geven — wellicht evenveel moeilijkheden — en dat het ooit vruchten zal dragen.

J. E. van der Does de Willebois

(ontwerp)-Beginselverklaring

- I. 1. De Vereniging voor Latijnse Liturgie stelt zich primair ten doel voor die gelovigen, die dat rechtens wensen, het vieren van de liturgie in al haar vormen in het latijn mogelijk te maken.

Dat een vereniging met deze doelstelling noodzakelijk is geworden blijkt uit twee constateringën.

Enerzijds gaat door een eenzijdig accent op het vieren van de liturgie in de volkstaal en door een willekeurige vormgeving daarvan, het gebruik van de Romeinse Ritus in het latijn welhaast tot de uitzonderingen behoren, zo het al niet openlijk wordt tegengewerkt.

Anderzijds zijn er vele gelovigen, die deze ontwikkeling diep betreuren — en dit terecht — gezien ook de richtlijnen van Vaticanum II.

Hieruit volgt tevens, dat de vereniging zich niet voor een culturele taak als zodanig ziet geplaatst, al sluit haar doelstelling zeer zeker in, dat het vieren van de liturgie in het latijn de kerkelijke cultuur op een geheel eigen wijze in stand houdt en bevordert, zoals dit de eeuwen door het geval is geweest.

2. De Vereniging voor Latijnse Liturgie stelt zich bovendien ten doel, de liturgie haar eigen onvervangbare plaats in de Kerk terug te geven, voortwerkend in de geest van de liturgische intuïties van Dom Guéranger, Dom Beauduin, Dom Casel e.a. Zij doet dit vanuit de overtuiging, dat ondeskundige theorieën de oorzaak zijn van verwarring en vervlakking, welke, gelet op de functie van de liturgie in het leven van de gelovigen, moeten leiden tot afbraak en tot verzwakking van de geloofs zekerheid.

- II. 1. Liturgie is het geheel van woorden, handelingen en voorwerpen, waarmee de Kerk haar godsdienst tot uitdrukking brengt en verkondigt.

Het is derhalve de materiële zijde van de godsdienst en als zodanig het noodzakelijke complement van de onzichtbare zijde daarvan: het geloof; op geheel dezelfde wijze als lichaam en geest onverbreeklijk verbonden de mens vormen.

2. Omdat liturgie aan een bovennatuurlijke werkelijkheid zichtbare gestalte moet geven, moeten de bouwstenen van de liturgie meer tot uitdrukking brengen dan hun puur functionele betekenis schijnt aan te duiden.

3. Het gebruik van een eigen liturgische-sacrale taal kan deze expressieve kracht van de liturgie meer tot haar recht doen komen, juist omdat daardoor wordt aangegeven hoezeer de betekenis van de woorden zich boven de letterlijke tekst verheft.

4. Het is daarenboven een onbewezen stelling, dat wat in het latijn kan, in het nederlands even goed mogelijk is. Het is een historisch gegeven, dat het latijn als liturgische taal bij uitstek geschikt is. Van dit gegeven dient dan ook gebruik te worden gemaakt.

Ledenvergadering

Op de eerste algemene ledenvergadering van de Vereniging voor Latijnse Liturgie in 's-Hertogenbosch op 18 november j.l., welke werd bijgewoond door ruim 350 leden, bleek uit de discussie nogmaals overduidelijk hoezeer de verwarring op liturgisch gebied voor velen een zwaar te dragen kruis is. Maar tevens werd duidelijk dat men meer en meer onder invloed dreigt te raken van verwarde ideeën betreffende de liturgie, doordat men steeds minder in de gelegenheid is deze in al haar zuiverheid en verhevenheid mee te vieren. Het zal er daarom voor ons vooral op aan komen, allen weer gelegenheid te geven in de liturgie de onmisbare steun voor het geloof te vinden waar ieder recht op heeft. Hiertoe zal het vooral noodzakelijk zijn zo spoedig mogelijk plaatselijk afdelingen op te richten, die zelf op regionaal niveau een H. Mis in het latijn gaan verzorgen. Vele koorzangers en dirigenten zijn reeds beschikbaar, zodat er eigenlijk alleen maar gevraagd wordt een minimum aan organisatie om aan al deze mogelijkheden gestalte te geven. Een van de aanwezigen riep dan ook met klem op tot eigen activiteit van de verschillende afdelingen.

Er werd gewezen op de moeilijkheden welke gaan ontstaan door het invoeren van nieuwe elementen in de liturgie, zoals de drie lecties. Hiervoor zal een oplossing moeten worden gevonden wanneer zou blijken dat er geen missaals meer worden gedrukt met de latijnse tekst naast de vertaling in de volkstaal. Ook werd gewezen op het nieuwe Graduale Simplex en op de wenselijkheid van het zingen van polyphone werken. Algemeen werd afkeurend gesproken over de z.g. latijnse hoogmissen, waarbij het enige latijn dat van het gregoriaans is. Men vond dit een ontoelaatbare scheiding tussen koor- en altaartaal.

Enkele malen kwam naar voren dat men de afscheiding met Una Voce betreunde, terwijl men ook wees op mogelijke samenwerking met Confrontatie. Op deze stemmen werd van de zijde van het bestuur zeer beslist geantwoord, dat de Vereniging voor Latijnse Liturgie haar eigen weg wenst te gaan, welke is die van de geloofsverdieping door het vieren van de liturgie. Deze weg voert zeer bewust naar het Hoogwaardig Episcopaat, opdat de vieringen zoveel mogelijk in dekenaal en parochieel verband zullen plaats hebben.

Als, zoals werd opgemerkt, van de zijde van zodanig verband moeilijkheden rijzen, dan is dat weliswaar te betreuren, maar dat vormt nog geen reden zich af te zonderen. Het is daarom ook niet de bedoeling, dat er gespreksgroepen etc. worden gevormd, al zal het waarschijnlijk wel eens voorkomen dat er een leerstellig probleem moet worden besproken. Dit moet echter tot het uiterste beperkt blijven, hoewel de mogelijkheid wordt opengehouden voor fundamenteel onderricht in de liturgie.

Uit de vele vragen en opmerkingen sprak een groot verlangen om de hand aan de ploeg te slaan, in het vertrouwen dat de Heer der Kerk zelf het werk zal zegenen, dat is begonnen en wordt voortgezet om aan de gelovigen de vrede te geven, die de wereld nooit geven kan.

Werkwijze in de afdelingen en verdere praktische punten

1. Het werk van de vereniging zal zich in hoofdzaak in de afdelingen moeten afspelen. Plaatselijk zal men voor de oprichting moeten zorg dragen. Een aantal afdelingen is al tot stand gekomen of in oprichting. Voor zover contact-adressen thans bekend zijn, treft u hiervan een lijst aan.
Voorkomen zal moeten worden, dat de vereniging in een aantal losse groepen uiteen valt. Er zullen natuurlijk plaatselijk verschillen zijn, doch anderzijds moet de vereniging in haar geheel een gemeenschappelijke richting, een gemeenschappelijk „gezicht” hebben. Vandaar hierbij voorlopig enig algemene richtlijnen en plannen.
2. De kaart van Nederland is op betrekkelijk willekeurige wijze in ruim 40 gebieden verdeeld. Binnen niet al te lange tijd zullen de leden in ieder gebied, voor zover daar nog geen afdeling is opgericht, een lijst ontvangen van leden van de vereniging in dat gebied, waarbij dan ook de begrenzing zal worden aangegeven. Men zal dan plaatselijk zelf het tot stand komen van een afdeling op zich moeten nemen. Zijn er nog te weinig leden in een bepaald gebied om een afdeling werkzaam te kunnen doen zijn, dan zal men moeten zorgen dat meer belangstellenden zover komen dat zij zich als lid opgeven.
3. Men is allerminst gebonden aan de begrenzingen van de afdelingen zoals het bestuur die thans heeft aangegeven, meestal zonder op de hoogte te zijn van de plaatselijke situaties en alleen maar, omdat men toch ergens een uitgangspunt moest hebben. Vaak zullen de afdelingen te groot blijken, soms te klein. Op aanvraag bij het secretariaat kan men t.z.t. lijsten van namen van leden in de aangrenzende afdelingen krijgen voor het geval men de begrenzingen wil wijzigen.
Wie niet wenst dat zijn of haar naam op zodanige lijst voorkomt omdat dit wellicht de kans meebrengt dat aan zijn/haar lidmaatschap bekendheid wordt gegeven, wordt verzocht dit aan de administratie van de vereniging (Adm. van Gentstraat 6, Utrecht) mee te delen.
Overigens is het uiteraard de bedoeling dat de namenlijsten als vertrouwelijk worden beschouwd, doch het bestuur kan nu eenmaal niet voor elk lid instaan.
Het bestuur is genoodzaakt zich het recht voor te behouden contactpersonen of andere plaatselijke functionarissen niet of niet langer als zodanig te aanvaarden; het kan hen derhalve het recht ontzeggen namens de vereniging op te treden.
4. Men wordt verzocht, overeenkomstig de statuten, van de oprichting van een afdeling aan het secretariaat melding te maken met de namen van de leden van het plaatselijk bestuur of contactpersonen en om verder te werken in geregeld contact en overleg met het D.B. Met name dient overleg plaats te

vinden omtrent de priesters en koorleiders, die in de plaatselijke afdeling werkzaam zullen zijn. De reden hiervan is, dat zo mogelijk moet worden voorkomen, dat plaatselijk de toon wordt aangegeven door in ware zin ouderwetse figuren, die een eerherstel nastreven, eerder van bijv. het galmende parochiekerk-gregoriaans, zoals dat vroeger vaak klonk, dan van de koele helderheid en de objectiviteit, die de latijnse liturgie hoort te kenmerken.

5. Door de commissie voor de liturgie zal t.z.t. contact worden opgenomen met de plaatselijk werkzame priesters en door de commissie voor kerkmuziek met de koorleiders.
6. Missen en andere liturgische vieringen vanwege de Vereniging voor Latijnse Liturgie zullen zo enigszins mogelijk geheel in het latijn plaatsvinden, ook voor wat betreft de wisselende gebeden.
7. Het feit, dat de vereniging niet als pressiegroep wil optreden houdt volstrekt niet in dat men plaatselijk niet voor het recht mag opkomen van diegenen, die de liturgie gaarne in het latijn vieren. Plaatselijk zal men zeker op bezwaren stuiten van de geestelijkheid, hetzij omdat men de waarde van deze vorm van liturgie niet ziet, hetzij omdat men bevreesd is, voor niet-modern door te gaan door op enigerlei wijze aan de latijnse liturgie mede te werken of omdat men, evenzeer ten onrechte, in de mening verkeert, dat een geheel latijnse mis min of meer illegaal zou zijn. De enige mogelijkheid is dan veelal om een zodanig grote groep bijeen te brengen, dat deze door de geestelijkheid niet meer aan de kant kan worden gezet.
8. Het is zeker de bedoeling t.z.t. subsidies te geven aan die afdelingen, welke dat nodig hebben voor aanschaf van boeken, kosten van het koor, koorleider etc. Voorhands zijn de financiële mogelijkheden van de vereniging dusdanig beperkt, dat het op prijs zal worden gesteld dat de afdelingen zichzelf trachten te onderhouden. Lukt dat echter niet, dan mag men niet aarzelen met het indienen van een aanvraag voor financiële bijstand bij de penningmeester, met daarbij liefst een voorlopige begroting. Er zal dan wel een oplossing worden gevonden.
9. Er zijn thans, 5 maanden na de eerste bekendmakingen, rond 1500 leden. Wij hoeven het niet van de macht van de aantallen te hebben, doch om goed te kunnen werken zullen er o.i. zeker \pm 5000 leden moeten zijn. Het is dus van belang, dat de leden diegenen in hun omgeving, die geen lid zijn, doch wel achter de doelstellingen staan, er toe brengen zich als lid op te geven. Onderstreept mag nog worden, dat de vereniging allerminst een gemeenschap is van intellectuelen of van deskundigen op liturgisch gebied.
10. Gezien de wankelende financiële situatie wordt men verzocht zo mogelijk de contributie te voldoen, ook voor 1968. Het lidmaatschap is gratis voor diegenen voor wie contributie een bezwaar is — tot ons genoeg hebben verschillende niet gearzeld zich als zodanig kenbaar te maken — en overigens minimaal f 5,— per jaar.

Samenvatting van de preek in de St. Jan

„Genade en vrede voor u vanwege God de Vader en onze Heer Jezus Christus, die zich heeft overgeleverd voor onze zonden, om ons te ontrukken aan de tegenwoordige boze aeon. Zo heeft onze God en Vader het geweld. Hem zij eer in alle eeuwigheid. Amen.” Met deze woorden van Paulus aan de christenen van Galatië wil ik U begroeten in de hoop u enige geestelijke gave te kunnen meedelen tot bevestiging van uw geloof, of eigenlijk om met u de vertroosting te smaken van ons gemeenschappelijk geloof.

De plaats waar ik sta, de zending mij gegeven en vooral het eucharistisch offer waaraan wij in dit Huis van God mogen deelnemen, verbieden mij hier en nu te spreken alsof ik op een vergadering — dus buiten de eredienst — het woord moest voeren. Het is mijn taak een homilie te houden, waarin de geloofsmysterieën en de richtlijnen voor het christelijk leven uit de gewijde tekst van het feest dat wij vandaag vieren, worden uiteengezet.

De H. Liturgie wordt door Vaticanum II gedefinieerd als „Jesu Christi sacerdotalis muneris exercitatio, de uitoefening van het priesterlijk ambt van Jezus Christus, waarin de openbare eredienst volledig wordt voltrokken door het mystieke Lichaam van Christus, Hoofd en ledematen. Derhalve is elke liturgische viering bij uitstek een heilig handelen, dat door geen enkel ander handelen van de Kerk in krachtadigheid wordt geëvenaard. De liturgie is het hoogtepunt waarnaar de Kerk in al haar handelen streeft, en tevens de bron waaruit al haar kracht voortvloeit”. (7, 10, Vat. II). In de liturgie staan wij op heilige grond. En daarom heeft de Kerk alle eeuwen door er naar gestreefd aan dit heilig handelen door lezingen, gebeden, gezangen en ceremoniën een stijlvolle gestalte te geven, al blijft het waar, dat in haar lange geschiedenis ook nu en dan perioden, die men een „ijzeren eeuw” zou kunnen noemen, zijn voorgekomen en zullen blijven voorkomen.

In de liturgie staan wij op heilige grond. Deze oer-christelijke gedachte is nauw verwant aan het feest dat wij vandaag vieren, nl. het feest van dedicatie van de romeinse basilieken van Sint Pieter en van Sint Paulus buiten de muren. De lezingen en gebeden van het misformulier op dit feest zijn een welsprekend getuigenis dat onze kerkgebouwen naar het gevoelen van de Kerk zijn en moeten blijven het Huis van God in ons midden. De aartsvader Jacob getuigt na zijn droomgezicht te Betel van zijn heilige vreze Gods als hij uitroept: Vreeswekkend is deze plaats; dit is het Huis van God en de poort des hemels; en zij zal genoemd worden: Gods woning. En meer dan Betel is hier. Meer dan de tempel die koning Saloman bouwde is hier. De bouwstijlen mogen verschillen, maar door alle eeuwen heen heeft de christenheid in het kerkgebouw gezien het Huis van God, het huis van gebed en het symbool van geheel de heilige Kerk, die God uit levende en uitgelezen stenen als een eeuwige woonplaats voor zijn heerlijkheid bereidt (postcommunio). Zodra onze kerkgebouwen echter worden gemaakt tot ruimten voor menselijke samenkomsten, waarbij incidenteel een kleine sacrale ruimte voor de eredienst kan worden benut, is dat een teken van geestelijke verarming en misschien zelfs van onchristelijke devaluering van de goddelijke eredienst. Menselijke solidariteit is een groot goed, maar ver daar bovenuit gaat de band die ons verenigt met ons Hoofd Jezus Christus, door wie alleen wij met

vrijmoedigheid mogen nader treden tot God in goed vertrouwen omwille van ons geloof in zijn persoon.

Het huidige feest herinnert en vermaant ons het zwaartepunt van heel ons leven niet te leggen op de menselijke solidariteit maar op God.

Ons christelijk geloof is geen ideologie, geen bouwsel van menselijke gedachten maar een vertrouwvolle overgave aan Gods openbaring, waarvan de Triniteit en de incarnatie de centrale waarheden zijn en geen randwaarheden. Het evangelie van vandaag leert ons de bedoeling van de menswording van Gods Zoon Jezus Christus, wanneer deze zegt: Venit enim filius hominis quaerere et salvum facere quod perierat. God heeft zijn Zoon niet gezonden om de mens zijn eigen creatuurlijke volheid te laten bereiken, maar om hem terug te brengen tot zijn gerichtheid op God. Om met Paulus te spreken: Zo heeft onze God en Vader het geweld, dat wij in Jezus Christus de verlossing hebben door zijn bloed, de vergiffenis van de zonden, dank zij de rijkdom van zijn genade. Moge dit geloof in onze verlossing door Jezus Christus in ons en in de geslachten die na ons komen bewaard blijven en groeien. En geve God, dat wij gevrijwaard blijven voor de geest van de antichrist, die namens de hecht verbonden mensheid van onze dagen tot het mensgeworden Woord van God durft zeggen: Wij hebben U niet meer nodig. De genade van onze Heer Jezus Christus, de liefde van God en de gemeenschap van de H. Geest zij met U allen.

W. Westerhoven, pastoor.

Interpretatie Romeinse Canon

Uit de „Communicatio ad praesides conferentiarum episcopaliū quo ad interpretationes populares Canonis Romani” van Vaticaanstad, 10 augustus 1967, blijkt het volgende betreffende de vertaling van de Romeinse Canon.

1. „dat de vertaling die thans in voorbereiding is een getrouwe weergave moet zijn van de Romeinse Canon, zonder afwijkingen, weglatingen of toevoegingen, die de vertaling zouden doen verschillen van de latijnse tekst;
2. dat de taal dié moet zijn welke gewoonlijk wordt gebruikt in de liturgie, dus niet te traditioneel en ook niet te modern;
3. dat er moet worden gestreefd naar een zeker ritme in de stijl, welke de voordracht zal vergemakkelijken;
4. dat in afwachting van het gereedkomen van de officiële tekst, de Bisschoppenconferenties aan een in omloop zijnde vertaling *ad interim* de episcopale goedkeuring kunnen geven; deze vertaling zal dan voor de gehele kerkprovincie de enige zijn, welke mag worden gebeden;
5. dat het de wens is van de H. Vader, dat de missaals van welk formaat ook, altijd blijven voorzien van de latijnse tekst naast de vertaling in de landstaal, dus niet in afzonderlijk uitgegeven boeken.

Dit is ook vastgelegd in de Instructie „Inter Oecumenici” van 26 september 1964 nos. 7 en 98 en in het Decreet van de H. Congregatie der Riten „de Editionibus librorum liturgicorum” van 25 januari 1966 No. 5.

(A. Bugnini C.M., Secretaris)”.

(vertaling van de Vereniging voor Latijnse Liturgie).

Mededelingen

1. De Bulletin-commissie is als volgt samengesteld:
drs J. van Beekum, Zwolle
dr J. Kat. Overveen
drs J. Loos, pr., Zwolle.
2. Voorts zijn de volgende commissies werkzaam:
commissie voor de liturgie;
commissie voor de kerkmuziek;
commissie voor litteratuur en documentatie;
commissie vorming regionale groepen;
contactcommissie.
3. Correspondentie betreffende het bulletin s.v.p. te richten aan het *secretariaat van de vereniging*. Daar kunt u ook nadere informatie verkrijgen omtrent de commissies.
4. Exemplaren van de geschriften van de vereniging (circulaires, folders — ter verspreiding in kerken e.d. — en bulletins) zijn op aanvraag verkrijgbaar bij de *administratie van de vereniging*.
5. De vereniging heeft dringend behoefte aan een stencil en adresseermachine. Wie helpt ons in één klap door deze moeilijkheid?
Mededelingen c.q. aanbiedingen worden gaarne, kan het zijn spoedig, ingewacht bij de *administratie van de vereniging*.
6. De *administratie van de vereniging* is gevestigd ten huize van: mevrouw T. M. Brouwers-Oosterbaan, Admiraal van Gentstraat 6, Utrecht, tel. 030 - 71 31 66.
7. Gegevens betreffende *latijnse H. Missen*:

AMSTERDAM: Kerk H.H. Ap. Petrus en Paudus („De Papegaai”) Kalverstraat:
zondag: 10.45 uur latijnse hoogmis (zang; soms gregoriaans, soms veelstemmig)
12.15 uur latijnse hoogmis (zang; gregoriaans door studenten-schola)
week: latijnse gelezen H.H. Missen: 7.30; 8.00; 10.30 uur.

ARNHEM: *St. Willibrorduskerk*, Oude Velperweg 54: iedere zondag te 9 uur (hoogmis).

BREDA: elke zondag te 11 uur in het *Kath. Mil. Tehuis*, Kennedylaan.

BUSSUM: *St. Vituskerk*: iedere zondag te 9.30 uur (hoogmis).

HAARLEM: *St. Joseph-kerk*, Jansstraat, elke zondag te 9.30 uur (hoogmis).

HENGELO: iedere zondag te 9 uur *St. Lambertuskerk* (hoogmis).

HERWEN: *H. Martinuskerk*: twee keer in de maand des zomers te 10 uur; des winters te 10.30 uur (hoogmis).

KROMMENIE: elke zondag zijn er twee hoogmissen: één in latijn en één in de volkstaal: er zijn twee verschillende koren.
Tweemaal in de maand en ook op de grote kerkelijke feestdagen zijn er latijnse vespers met schola cantorum.

LAREN: iedere zondag te 9 uur in de kapel van Huize „*Sonnewijck*”, Torenlaan 64 (hoogmis).

MAARTENSDIJK: (*Groenekan*): op maandag, dinsdag, woensdag en donderdag latijnse H.H. Missen (in overleg met Mgr H. van Staelen, Bilthovenseweg 29, De Bilt).

NIJMEGEN: elke zondag te 10 uur, *St. Canisiuskerk*, Molenstraat (hoogmis).
In de kerk van de *H. Landstichting* elke eerste zondag van de maand te 9.15 uur (hoogmis).

TILBURG: elke zondag te 10.15 uur

Andere gegevens, welke bij de redactie zijn ingekomen bleken bij verificatie geheel of ten dele onjuist, dan wel te vaag.

Opgaven van adressen, waar H. Missen geheel in het latijn worden gecelebreerd, worden gaarne ingewacht bij het *secretariaat van de vereniging*.

8. Afdelingen c.q. contactadressen:

ARNHEM: J. Boogaarts,
Landgoed Boschveld, Oosterbeek.

GOES: mejuffrouw drs J. Jansen,
Heernisseweg 193, 01100-5250.

'S-GRAVENHAGE: mevrouw
mr J. Hermans-Lebert,
Helmstraat 5 b, flat Scheveningen,
070-556956.

GRONINGEN: W. J. H. Hogema,
Hondsruglaan 1, 05900-50867.

(zie voor niet-vermelde afdelingen de namen en adressen van bestuursleden, waartoe men zich desgewenst kan wenden voor informatie).

Opgaven van contactadressen, welke de redactie tot dusverre blijkens bovenstaande lijst nog niet bekend zijn, waren toe te zenden aan *het secretariaat van de vereniging*.

9. Het *algemeen bestuur* van de vereniging is als volgt samengesteld:
G. J. A. Bomans, Parkweg 10, Bloemendaal 02500-63777; J. Boogaarts, landgoed Boschveld, Oosterbeek, Geld.; dr J. M. G. M. Brinkhoff, van Berchenstraat 31, Nijmegen 08800-2816; prof. dr P. J. A. Calon, Nijmeegselaan 86, Nijmegen 08800-20467; jkv. R. M. J. van der Does de Willebois, Emmaalaan 9, Utrecht 030-12700; prof. ir M. J. O. Granpé Molière, Wassenaarseweg 7 bis, Wassenaar 01751-8289; mevrouw mr J. Hermans-Lebert, Helm-

St. Josephkerk, Heuvelring (hoogmis).

In de kerk van de *Goede Herder*, Postelse Hoeflaan, elke zondag te 10 uur.

In de kerk van het *Missiehuis*, Bredaseweg 204, vaak op zondag te 10.30 uur, te informeren bij pater dr C. W van Boekel msc.

UTRECHT: elke zondag te 17.30 uur in de *Augustinuskerk* aan de Oude Gracht (hoogmis).

ZWOLLE: elke eerste zondag van de maand te 11 uur in de kapel van het *fraterhuis*, Van Royensingel 7 (hoogmis).

straat 5 b, flat, Scheveningen 070-556956; mejuffrouw drs J. Jansen, Heer-
nisseweg 193, Goes 01100-5250; pastoor A. I. M. Kat, N.Z. Voorburgwal 293,
Amsterdam („De Papegaai”) 020-231889; dr J. Kat, Kweekduinweg 3, Over-
veen 023-51016; A. Keller, Schaepmanweg 8, De Bilt 030-762231; mr H.
Kolfshoten, 's-Gravenhage; drs J. Loos, pr., Wipstrikkerallee 81, Zwolle
05200-17034; dr D. E. Mendes de Leon, Sint Annadal 1, Maastricht 04400-
16666; J. H. Otto, Langestraat 43, Amsterdam 020-222263; mr K. van
Rijckevorsel, Graaf Janlaan 2, Zeist 03404-17923; A. Vranken, Palestina-
straat 2 boven, Amsterdam 020-729265; pastoor W. Westerhoven, Pastorie,
Egmond-Binnen 02206-1888.

10. Het *dagelijks bestuur* van de vereniging bestaat uit:

voorzitter: jhr mr J. E. van der Does de Willebois, Oppert 34, Rotterdam
010-120038;

vice-voorzitter: Ph. Baer, o.s.b., majoor-aalmoezenier KLu, Amersfoortse-
weg 43, Huis ter Heide 03404-31571;

secretaaris-penningmeester: dr A. van Heck, Rijnsburgerweg 26, Leiden
01710-50520;

mevrouw prof. dr E. Allard, van Schaeck Mathonsingel 83, Nijmegen
08800-32348;

drs J. van Beekum, Veenestraat 21, Zwolle 05200-13869;

J. de Jong, architect, Rijksweg 56, Schayk (N.B.) 0866-288.

Wenken:

1. In verband met het voornemen in de maand mei 1968 *bulletin no. 2* te doen
verschijnen, nodigen wij u dringend uit, door tijdige berichtgeving aan het
secretariaat der vereniging, zorg te dragen dat alsdan de gegevens bedoeld
onder 7 en 8 van de Mededelingen volledig kunnen zijn.
2. De penningmeester ziet uw contributie over 1968 gaarne tegemoet (post-
giro 792105 Leiden). Het zal veel rompslomp voorkomen als u een en ander
vóór 1 april a.s. wilt regelen.